

EXPUNERE DE MOTIVE

Producerea energiei electrice pe cărbune este o activitate strategică în sectorul energetic al României asigurând circa 25% din necesarul de energie al țării, în situații limită - secetă și temperaturi scăzute -, susținerea funcționării ei și a salariaților din acest sector fiind esențială.

În România, extracția resurselor minerale rămâne una dintre activitățile cu cele mai mari concentrări de salariați, dar și venituri pentru bugetul de stat. Deși în ultimii 25 de ani au avut loc restructurări, iar producția a scăzut și majoritatea minelor și carierelor au fost închise, această activitate rămâne o componentă economică importantă.

Securitatea și sănătatea salariaților este un subiect dezbătut în Uniunea Europeană, ba chiar un subiect asumat de Guvernul României în timpul deținerii președinției Consiliului Uniunii Europene, ianuarie-iunie 2019.

În companiile de stat cu activitate de exploatare minieră la zi sunt cel puțin 9.000 de salariați care lucrează în condiții deosebite de muncă, așa cum sunt definite acestea de legislația în vigoare, însă realitatea este că din 2001 și până astăzi, condițiile de muncă din minerit nu sunt cu mult îmbunătățite.

Tehnologiile și utilajele folosite sunt vechi de zeci de ani, iar lipsa fondurilor aproape că au oprit investițiile în acest domeniu. Ca urmare, condițiile din carieră și carierele miniere arată în 2019 ca în 2001.

Salariații din exploatarea miniere la zi sunt încadrați pe locuri de muncă cu condițiile de muncă deosebite, reglementate prin Hotărârea de Guvern 261/2001 privind criteriile și metodologia de încadrare a locurilor de muncă în condiții deosebite. În 2007, această hotărâre a fost abrogată și a fost adoptată HG 246/2007, care prevede de atunci prelungirea avizelor de încadrare în condiții deosebite de muncă până pe 31 decembrie 2008. Tot HG 246/2007 propunea realizarea de către angajator a unui Plan de prevenire și protecție, care să urmărească normalizarea condițiilor din carierele miniere.

Hotărârea de Guvern 246/2007 privind metodologia de reinnoire a avizelor de încadrare a locurilor de muncă în condiții deosebite a fost modificată și completată de următoarele hotărâri: HG 1622/2008, HG 1627/2009, HG 1280/2011, HG 1274/2012, HG 1077/2013 și HG 1173/2014. În toate acestea se prevedea doar prelungirea condițiilor de muncă și întocmirea Planului de Prevenire și Protecție.

Dar condițiile din carierele din Complexul Energetic Oltenia pot fi încadrate cu ușurință în condiții speciale de muncă. Exemple de meserii într-o exploatare minieră la zi: inginer, subinginer, maistru, excavatorist, electrician, lăcătuș mecanic, mașinist, sudor, vulcanizator, buldoserist, mecanic, etc.

În 2010 a fost adoptată Legea 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, care definește condițiile de muncă speciale, dar cuprinde și Anexa nr 3 privind lista unităților în care locurile de muncă sunt încadrate în condiții speciale, unde sunt incluse și companii din

cele care se află acum în Complexul Energetic Oltenia. Astfel, este demonstrat deja că sunt locuri de muncă din companie ce corespund condițiilor speciale de muncă.

Totodată, legea 263/2010 definește la Art 30, lit a) condițiile de muncă speciale ca fiind cele în care pentru personalul își desfășoară activitatea în subteran cel puțin 50% din timpul normal de muncă în luna respectivă. Însă activitatea minieră de subteran a fost redusă drastic în ultimii ani, atât în zona Olteniei, cât și în Valea Jiului. Astfel, în acest moment cei care își desfășoară activitatea în acest sector de activitate sunt în proporție de 90% lucrători în exploatarea miniere de suprafață.

În zona Olteniei au rămas circa 13.500 de angajați în Complexul Energetic Oltenia care desfășoară activitate de exploatare a cărbunelui la suprafață, iar condițiile de muncă nu au fost normalizate în ultimii 20 de ani. Astfel, se impune modificarea legii și recunoașterea unor locuri de muncă din exploatarea miniere la zi ca fiind de condiții de muncă speciale, care permit și reducerea vârstei de pensionare.

Datele medicale, dar și cele legate de condițiile din cariere arată că legislația din România nu este aliniată la nevoile lucrătorilor.

Complexul Energetic Oltenia, compania unde sunt cei mai mulți angajați în cariere miniere de exploatare la zi, a întocmit un Plan de Prevenire și Protecție în domeniul muncii, așa cum prevede legea în vigoare, arătând că nu a reușit să normalizeze condițiile de muncă din 2001 și până astăzi. Ba mai mult, condițiile de muncă în exploatarea miniere de suprafață din CE Oltenia nu se apropie de cele din alte țări unde sunt exploatate resursele naturale, tehnologia fiind învechită, iar noxele depășind și astăzi valorile admise.

Pentru argumentarea ineficienței măsurilor din planurile de normalizare a condițiilor de muncă enumerez următoarele:

- În perioada 2016-2017, pentru realizarea planului de normalizare a condițiilor de muncă, CE Oltenia a cheltuit 21.221.169,8 de lei numai pentru activitatea de extracție a lignitului și cu toate acestea au fost înregistrate în continuare depășiri ale valorilor de pulberi, praf, zgomot și alte noxe la locurile de muncă. Din cele circa 9.000 de persoane care mai lucrează în producție în activitatea minieră de suprafață, la CE Oltenia 45% au peste 50 de ani, 44% au vârste cuprinse între 40 și 50 de ani, 10% între 30-40 de ani și 1% au sub 30 de ani.
- Ba mai mult, conform raportelor privind starea de sănătate a salariaților din CE Oltenia, condițiile de lucru duc la diverse îmbolnăviri și boli profesionale, dovadă că în fiecare zi aproximativ 500 de salariați din companie se află în concediu medical, din cauza bolilor generate de condițiile de muncă și a vârstei înaintate.
- Salariații suferă de boli ale aparatului osteo-articular, respirator, traumatisme și hipoacuzii. Condițiile de lucru, temperaturile scăzute sau foarte mari, umiditatea, poluarea cu pulberi de cărbune, praf și zgomot produc de asemenea aceste probleme de sănătate. De asemenea, conform analizelor medicale anuale, vibrațiile de la locuri de muncă precum cele ocupate de buldozeriști, brigadieri utilaj, excavatoriști lăcătuși, mașiniști, produc decalcifieri la nivelul coloanei, bazinului, precum și efecte asupra

sistemului cardiovascular. Datele medicale din companie arată că sunt în creștere bolile cardiovasculare, iar în primele două luni ale anului 2019 au fost înregistrate 2 cazuri de infarct la locul de muncă. În plus, 45% din salariații din cariere suferă de afecțiuni ale aparatului osteo-articular și aparatului respirator.

- Pe locul doi ca și pondere se află traumatismele suferite de lucrători. În cariere există un grad ridicat de de accidentare cauzat de complexitatea activității și utilajelor de lucru, mijloacelor și mediului de lucru.
- De asemenea, s-a constatat și că persoanele care lucrează în zgomot prezintă hipertensiune arterială acută, gastită sau ulcer, în proporție mai mare decât salariații care nu lucrează în zgomot.

Rapoartele CE Oltenia arată că mulți salariați ascund afecțiunile de care suferă, de teama pierderii locului de muncă și nu depun la dosarul medical documente medicale.

Inspectorii de muncă au dispus, în anul 2017, un număr de 296 de măsuri în urma unor verificări pe linia securității și sănătății în muncă, în urma a 22 de controale. Printre acestea se numără recondiționarea căilor de acces de pe utilajele de excavare, asigurarea protecției împotriva electrocutării, nefuncționarea dispozitivelor de prevenire a incendiilor, etc., deci și situații care țin de asigurarea unor condiții minime de lucru, prevăzute de lege, care nu pot influența reducerea poluării și a îmbolnăvirilor, ci doar oferă o anumită siguranță la locul de muncă.

În 2017 au fost înregistrate 29 de accidente de muncă și un număr de 31 de victime la CE Oltenia, depășindu-se numărul de accidente estimate în Planul de Prevenire și Protecție, 22. În 2018, estimarea a fost de 20 de accidente de muncă, însă numărul acestora a fost mai mare.

Așadar, condițiile de lucru din cariere nu se vor îmbunătăți nici în următorii trei ani, atât cât CEO are avize de încadrare în condiții de muncă deosebite, așa cum nu s-a întâmplat nici în ultimii aproape 20.

Munca în aer liber presupune expunerea la temperaturi ridicate/scăzute, vânt, intemperii, deplasarea pe teren afectat de lucrări miniere care este permanent influențat de condițiile meteorologice și de mijloace de producție, echipamente specifice locului de muncă, suprasolicitare fizică și nervoasă produsă de exploatarea unor astfel de echipamente de muncă și de deficitul de personal, salarizare precară, expunerea la poluare și dobândirea unor boli – toate acestea nu sunt elemente care să încurajeze atragerea de forță de muncă tânără. De asemenea, angajații din termocentrale manipulează instalații de mari dimensiuni, devenite periculoase din cauza lipsei investițiilor și a vechimii lor.

Tinerii nu sunt interesați să lucreze în minerit, un sector de activitate cu multe probleme, dar în continuare esențial pentru siguranța sistemului energetic național, astfel că posibilitatea ieșirii la pensie mai devreme, ca urmare a încadrării în condiții speciale de muncă, poate constitui un avantaj pe care angajatorul îl oferă.

Compania va răspunde tuturor criteriilor de obținere a avizelor de muncă în condiții speciale după modificările propuse, permișând evaluarea locurilor de muncă și încadrarea lor în condiții speciale. La acest moment condițiile reale de la nivelul carierelor din companie sunt corespunzătoare celor speciale, cu un nivel al noxelor peste limită, existența unor boli profesionale și degradarea continuă a stării de sănătate a salariaților, creșterea numărului de accidente de muncă, condiții nefavorabile de microclimat -minus 20 de grade Celsius iarna și peste 40 de grade Celsius vara-, suprasolicitare fizică sau nervoasă, etc. De asemenea, o societate din Complexul Energetic Oltenia deține deja aviz de încadrare în condiții speciale care va expira în 2020.

Prevederile prezentei intră în vigoare de la 1 ianuarie 2020.

Având în vedere toate acestea, modificarea și completarea legii nu poate fi amânată.

Inițiator,

Dan VÎLCEANU (deputat PNL)